

Kanslienheten
Linda Stenlund
Registrator
0156-520 58
linda.stenlund@trosa.se

Kallelse
Datum
2025-03-24

Tid: 2025-03-31, klockan 15:00
Plats: Trosa kommunhus

Kallelse till Hållbarhetsutskottet

Ärende

Dnr

1. Godkännande av dagordningen
2. Uppföljning av miljöledningssystemet
3. Information från ekologienheten
4. Övriga frågor

Rasmus Delteus
Ordförande

Linda Stenlund
Sekreterare

Kommunkontoret
Elin van Dooren
Enhetschef ekologienheten
0156-520 24
elin.vandooren@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2025-03-21
Diarienummer
KS/2025:19

Uppföljning av Trosa kommuns miljöledningssystem 2024

Förslag till beslut

Hållbarhetsutskottets förslag till kommunfullmäktige:
Kommunfullmäktige godkänner uppföljningen av Trosa kommuns miljöledningssystem 2024.

Ärendet

Trosa kommun har ett miljöledningssystem som omfattar hela kommunkoncernen. Syftet med miljöledningssystemet är att alla kommunens verksamheter kontinuerligt ska arbeta för att negativ miljöpåverkan ska bli så liten som möjligt samt bidra med positiv miljöpåverkan. Som en del av miljöledningssystemet ska miljöarbetet årligen följas upp och redovisas till kommunfullmäktige som underlag för kommande prioriteringar och beslut. Inför detta så tar varje förvaltning fram en miljöredovisning som anger hur man arbetat med miljöfrågorna under året.

Inom ramen för miljöledningssystemet redovisas även översiktligt Trosa kommuns gröna nyckeltal inom Sveriges Ekokommuner samt miljörelaterade nyckeltal för Agenda 2030.

Elin van Dooren
Enhetschef ekologienheten

Beslutsunderlag

Uppföljning av Trosa kommuns miljöledningssystem 2024

Beslut till

Kommunfullmäktige

Uppföljning av Trosa kommuns miljöledningssystem 2024

Bakgrund

Trosa kommuns miljöledningssystem omfattar kommunens verksamheter och de helägda bolagen Trobo och Trofi. Syftet med miljöledningssystemet är att alla kommunens verksamheter kontinuerligt ska arbeta för att negativ miljöpåverkan ska bli så liten som möjligt samt bidra med positiv miljöpåverkan. Som en del av miljöledningssystemet ska miljöarbetet årligen följas upp och redovisas till kommunfullmäktige som underlag för kommande prioriteringar och beslut. Respektive nämnd och bolag har godkänt sin miljöredovisning.

De olika förvaltningarnas och bolagens miljöpåverkan skiljer sig åt utifrån kärnuppdrag och därför ser även redovisningen till viss del olika ut. Förvaltningar med stor miljöpåverkan redovisar t.ex. även sina miljömål. Miljöledningssystemet handlar till stor del om att synliggöra det miljöarbete som sker på ett strukturerat sätt utifrån den miljöpåverkan som verksamheten har. Inom ramen för miljöledningssystemet redovisas även Sveriges Ekokommuners gröna nyckeltal samt nyckeltal för Agenda 2030.

Miljöarbetet under 2024

En sammanställning av förvaltningarnas och bolagens miljöredovisning finns i bilaga 1. Förvaltningarnas identifierade miljöpåverkan skiljer sig åt, men återkommande är transporter, energiförbrukning, avfall/restprodukter och inköp av olika slag. Flera förvaltningar har också redovisat att de har en positiv miljöpåverkan, däribland skolkontoret, kommunkontoret och samhällsbyggnadskontoret.

Förvaltningarnas och bolagens miljöredovisning visar på att miljöhänsyn är integrerat i verksamheterna vid planering och beslutsfattande. De genomförda aktiviteterna varierat stort, både inom och mellan förvaltningar/bolag, och berör flera olika miljöområden. Det visar på bredden av den miljöpåverkan som kommunkoncernen som helhet har och på de olika sätt som miljöfrågorna kan integreras i verksamheterna. Här lyfts allt från stora miljöprojekt till källsortering på kontorsnivå, allt utifrån respektive verksamhets egna förutsättningar. Flera förvaltningar lyfter också vikten av att kommunicera miljöarbetet, både internt och ut mot brukare, elever och övriga medborgare.

Efter en dipp 2023 så har andelen förnybart bränsle som används i kommunens tjänstebilar åter ökat och ligger nu på 60 %, vilket gör att kommunen har låga växthusgasutsläpp jämfört med snittet för ekokommunerna. Kommunen har också en hög andel fossiloberoende fordon i organisationen. Andelen förnybar energi i de egna lokalerna är nu hela 100 % och installerad effekt från solceller är högt jämfört med

snittet för landets ekokommuner. Andelen ekologisk mat är fortsatt hög i jämförelse med övriga ekokommuner även om målet om 60 % inte uppnås. Matsvinnet från grundskolan är något högre i Trosa än genomsnittet, medan koldioxidutsläppen från måltiderna däremot är lägre. Trosa har en mycket hög andel skolor och förskolor certifierade enligt Grön Flagg och ligger på topp 5 i landet.

Andelen medarbetare som genomgått miljöutbildningen ligger på samma nivå som föregående år. 45 % av personalen har genomfört digital miljöutbildning/föreläsning som tillhandahålls av ekologienheten eller annan likvärdig utbildning.

I bilaga 2 redovisas miljönyckeltal för Sveriges Ekokommuner och Agenda 2030. Den påverkansmöjlighet som kommunen har skiljer sig åt för de olika nyckeltalen, men de aktiviteter och insatser som förvaltningar och bolag redovisar kopplar an till majoriteten av de som följs upp inom Sveriges Ekokommuner och de miljörelaterade nyckeltalen inom Agenda 2030. Utsläpp av växthusgaser, främst från transporter, fortsätter dock att vara en utmaning och likaså att nå ekologisk status i kommunens sjöar och vattendrag.

Sammanfattningsvis så går utvecklingen på miljöområdet åt rätt håll inom flera områden, även om flera utmaningar också kvarstår. Förvaltningarnas och bolagens miljöarbete bidrar till att uppnå kommunfullmäktiges hållbarhetsmål, Sverige miljö kvalitetsmål och de Globala Hållbarhetsmålen.

Bilagor

Bilaga 1. Miljöredovisning 2024 - förvaltningar och bolag

Bilaga 2. Nyckeltal Sveriges Ekokommuner och Agenda 2030

Kommunstyrelsen/Hållbarhetsutskottet

Kommunkontoret

Ordförande Kommunstyrelsen: Daniel Portnoff (M)

Ordförande Hållbarhetsutskottet: Rasmus Delteus (C)

Produktionschef: Johan Sandlund

MILJÖPÅVERKAN

Kommunkontorets största möjligheter till positiv miljöpåverkan ligger inom ramen för arbetet med övergripande miljö- och energifrågor, genom ansvaret för kollektivtrafiken, kontakt med näringslivet, kommunikation samt de många samverkansprojekt som genomförs på kommunkontoret.

I övrigt bedöms följande områden som förvaltningens största miljöpåverkan - upphandling och inköp, transporter, avfall och restprodukter samt lokaler (el, värme, vatten).

MILJÖUTBILDNING

Andel personal på kommunkontoret som gått miljöutbildningen 2024 är 50–75 %.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Under året har stort fokus fortsatt legat på att anordna publika aktiviteter och kommunicera hållbarhetsarbetet utåt. Tema för årets Hållbarhetsdag var hållbart resande och återvinning. Bland annat visades de nya återvinningskärlen upp. Intresset var stort och antal besökare rekordmånga. Under året har en Hållbarhetsbroschyr skickats ut till alla invånare med information om kommunens hållbarhetsarbete kombinerat med tips om hur man själv kan leva mer hållbart. På kommunens hemsida och i övriga kanaler informeras kontinuerligt om kommunens hållbarhetsarbete och om vad invånarna kan göra för att bidra till en hållbar utveckling.

Kommunkontoret har under året deltagit i flera samverkansprojekt med miljöfokus, både lokalt och regionalt. Dessa omfattar bl.a. åtgärdsprogram för de nationella

miljömålen, energi- och klimat, vattenfrågor, klimatanpassning och naturvård.

Projektet Odlas vardagsmaten som pågått sedan 2023 avslutades under året. Intresset för odlingsutbildningar, beredskapsseminarier och andra aktiviteter inom projektet har varit stort. Projektet har gett upphov till en ny vårmärnad, ett odlingsnätverk och en ökad kompetens om odling och beredskap både bland invånare och i den kommunala verksamheten.

Odlingsutbildning inom projektet Odlas vardagsmaten.

På Trosa Turistcenters hemsida finns information om naturupplevelser och friluftsliv, vart det går att hitta lokalproducerad och ekologisk fika och vart man kan hitta återbruksbutiker. Broschyrer fylls i första hand på med hjälp av cykel och möten hålls ofta online för att minska transporter. Avfall från marknader källsorteras och marschaller som tänds är återanvändbara och fossilfria. Avtal signeras via e-tjänst och sparas digitalt för att minska pappersförbrukning. För att uppmärksamma Trosas värdefulla och besöksvärda naturområden tillhandahålls den digitala naturguiden Naturkartan.

Kommunkontoret ansvarar för att tillhandahålla och följa upp åtgärder i Trosaån samt data från den fiskräknare som är installerad i fiskpassagen vid Trosa kvarn. Under 2024 så har cirka 25 tusen fiskar passerat fiskpassagen. Det rör sig om rödlistade arter som ål och vimma men även tusentals id och flera andra fiskarter som till exempel öring och braxen. Föryngring av vild öring har under året kunnat konstateras i Vagnhärad vilket är ett direkt resultat av att Trosaån har öppnats upp och visar att de biologiska förutsättningarna för livet i ån markant förbättrats. Filmer från kameran live-streamas och intresset från kommuninvånarna har varit stort.

Biotopvård i Trosaån gynnar den biologiska mångfalden.

Arbetet med att ta fram en förvaltningsövergripande vattenplan har påbörjats. Planen ska säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten beaktas i alla tillämpliga delar av kommunens verksamheter. Under 2024 har bland annat biotopförbättrande åtgärder i Trosaån genomförts.

Under 2024 så har antalet energi- och klimatrådgivningar varit fortsatt hög. Tjänsten är mycket efterfrågad och uppskattad av rådsökande privatpersoner, föreningar och företag. För programperioden 2024 så breddades energi- och klimatrådgivarnas uppdrag till att även omfatta rådgivning om elberedskap till hushåll, föreningar och företag. I samverkan med tekniska enheten verkar ekologienheten för energieffektivisering av kommunens egna fastigheter i enlighet med energi- och klimatplanen.

För att stimulera till ökad produktion av

förnybar energi i kommunen så tillhandahåller kommunen Solkartan på hemsidan. En tjänst som gör att invånare på ett enkelt sätt kan se potentialen för solenergi på sitt tak.

IT-enheten arbetar aktivt med återtag, återanvändning och återvinning av uttjänt IT-utrustning vilket innebär stora klimat- och naturresursbesparingar. Programvara för utskriftshantering underlättar uppföljning och åtgärdsshantering för att minska miljöpåverkan från skrivare.

Trosa kommun har under 2024 infört ärende- och dokumenthanteringssystemet Lex vilket skapar förutsättningar för en helt digital dokumenthantering. Handlingar som hanteras i Lex lagras enbart digitalt, om ingen speciallagskrivning råder för det specifika ärendet som hindrar det, och vid arkivering för slutbevarande exporteras handlingarna till kommunens digitala slutarkiv. Det innebär att information kan hanteras och bevaras utan att fysiska papper används. Eftersom Lex är kommunens diariesystem har detta inneburit en avsevärt minskad pappersförbrukning.

Kommunkontoret förvaltar de kommunala naturreservaten Lånesheden, Tomtaklinskogen och Kråmö samt Natura 2000-området Borgmästarholmen. För att gynna biologisk mångfald kopplad till hävd bedrivs bete i Lånesheden och Borgmästarholmen. Ekologienheten administrerar bidrag för lokala naturvårds-satsningar (LONA) i kommunen. Under året har flera projekt för biologisk mångfald genomförts i kommunen, bland annat har flera nya våtmarker och ängar anlagts.

Hållbarhetsutskottet utsåg Sunds samfällighetsförening till vinnare av Trosa kommuns miljöpris 2024 för sin anlagda våtmark.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Hållbarhetsutskottets mål ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges mål om hållbar utveckling. Samtliga är kommunövergripande och kräver samverkan såväl inom kommunen som med andra myndigheter, föreningar och företag för att kunna uppnås.

Målet om att medborgarna ska vara nöjda med

hur kommunen arbetar för att minska miljö- och klimatpåverkan i sina egna verksamheter uppfylls. Andelen höga betyg har ökat sedan förra undersökningen och Trosa ligger bland de 25 % bästa kommunerna i landet.

Målet om att medborgarna ska vara nöjda med kommunens information om hur de ska göra för att minska sin egen miljö- och klimatpåverkan uppfylls även det. Andelen höga betyg har ökat rejält sedan förra undersökningen och Trosa ligger på plats 12 i landet.

Målet att kommunens omställning till ett hållbart samhälle ska tillhöra landets mest framgångsrika bygger på nyckeltal kopplat till de fem mest relevanta Agenda 2030-målen som följs upp på lokal nivå. De ingående nyckeltalen uppdaterades senast 2021–2023 och målet uppfylls inte. Trosa ligger bland de

25 % bästa kommunerna vad gäller grundvattenförekomster med god status, energianvändning samt skyddad natur. För nyckeltalen självskattat hälsotillstånd, sjöar med god status samt utsläpp av växthusgaser ligger Trosa bland de 50 % bästa.

UTVECKLINGSOMRÅDEN

Det finns flera utvecklingsområden inom miljöområdet. Ett exempel är att få till vattenvårdsåtgärder där kommunen inte har rådighet inom avrinningsområdet. Här är vattenvårdsförbundet en viktig samarbetsyta. Hållbart resande och beteendeförändringar är ett annat exempel. Inom energi- och klimatområdet ser vi minskade bidrag till energi- och klimatrådgivningen vilket på sikt kan göra det svårare att hjälpa invånare, företag och föreningar att minska sina utsläpp.

Redovisning miljöledningssystem 2024

Kultur- och fritidsnämnden/Teknik- och servicenämnden

Kultur-, fritid-, teknik- och servicekontoret

Ordförande Teknik- och servicenämnden: John Carlsson (C)

Ordförande Kultur- och fritidsnämnden: Lena Isoz (M)

Produktionschef: Kerstin Tibbling

MILJÖPÅVERKAN

Ledningsgruppen för Kultur, fritid, teknik och service har i samverkan med kommunekolog identifierat de områden som sannolikt har störst miljöpåverkan inom verksamheterna utan inbördes rangordning. Arbetet har utgått från miljöområden:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Giftfri miljö
- Grundvatten av god kvalitet
- Biologisk mångfald
- Ingen övergödning

Följande områden har sannolikt störst miljöpåverkan (utan inbördes rangordning):

- Fastigheter uppvärmning
- Drift av fastigheter och anläggningar
- Maskiner för att upprätthålla infrastruktur och transporter
- Måltider (ex. svinn, val av livsmedel, - CO2, utsläpp, konstgödsel-användning, diversifierad odling)
- Transporter
- Markanvändning
- Inköp (ex. städ kem, material, byggnation, transporter)
- Omhändertagande av avfall
- Vattenproduktion och distribution
- Avloppsrening

Kopplat till detta ser vi att många av des områden är kopplade till kompetens och beteenden, vilket innebär att verksamheten behöver arbeta medvetet kring dialog, kommunikation och information kring frågorna för att kunna uppnå förändring.

MILJÖUTBILDNING

För att miljöhänsyn ska kunna genomsyra den kommunala verksamheten så är det viktigt att medarbetarna har grundläggande miljökunskaper.

Andelen som gått miljöutbildningen 2024 är:

50 - 75 %

Utöver det har flera medarbetare genomfört utbildning i närtid tidigare år.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Energiförbrukning – uppvärmning och el

Installationen av överordnade styrsystem från Schneider till ett sk EBO system. Installationen löper på under 2024. Systemimplementeringen fortsätter under 2025. Ett närmare samarbete med Schneider har utvecklats under perioden

Verksamheten fortsätter att arbeta med energibesparande åtgärder tillsammans med Schneider och Trobo. Två mer omfattande pilotprojekt ska starta under 2025, Tomtaklinskolan och Safiren.

Av total elförbrukning på 4 780 000 kWh så är totalt ca 454 000 kWh producerade av solceller. Dessa är placerade på Safiren, Skärlagskolan, Vårdcentralen, Skärgårdens förskola, Multum och Industrigatan 8. Nytt avtal är tecknat på miljövänlig el under 2024 för perioden 2024 & 2025 med Energi försäljning Sverige enligt nedan

- El = GoO Vatten (Guarantee of origin) ursprungsgaranti
- FJV = Andel förnyelsebart: 100%

I samband med utbyggnad av ny avdelning och renovering av befintliga Ångsgården i Trosa konverterades uppvärmning från el till fjärrvärme.

Måltider

Matsvinnsmätning

Under 2024 har vi jobbat vidare med målsättningen att minska matsvinnet till 2030 med 50 % från 2021 års nivå, vilket innebär ca 45 g svinn/portion.

Under 2024 har vi mätt svinn dagligen i skolorna. I snitt hade vi ca 71,2 g/svinn/portion vilket är en minskning med 4 % från 2023.

På flera av skolorna har vi stjärnjakt – understiger veckans svinn en nivå som är lägre än 30 % av förra årets genomsnitt – så får de en stjärna. Vid fem stjärnor så utgår en belöning.

Vi har även deltagit på workshop på Tullängsgymnasiet som i princip har noll svinn. Utifrån erfarenheterna därifrån genomförde vi en intern workshop under höstlovet där vi delade restmatlagningstips.

Total mängd svinn har minskat i år. Vi hade 21,7 ton svinn totalt i skolorna (22,4 ton 2023). Kostnaden uppskattas till ca 760 000 kr.

Vi mäter även mängd uppäten mat/g/port och den siffran hamnade på 285 g/port för 2024. Det är en liten minskning från 2023 (288 g/portion). Detta tror vi beror på att vi blivit bättre på att rapportera mat som sparas i vår matsvinnsstatistik.

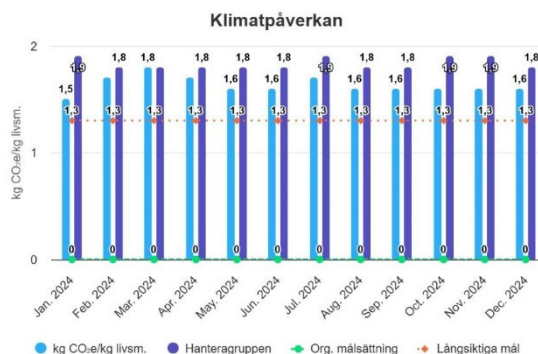
Diet for a Green Planet

Måltidsservice har fortsatt arbetet med Diet for a Green Planet, framför allt genom att jobba för ett bättre vegetariskt utbud, minskat matsvinn samt mer lokala produkter. Vi mäter kg CO₂e/kg livsmedel för att se att utvecklingen går åt rätt håll.

Under 2024 minskade vi vår klimatpåverkan från måltiderna från 1,8 kg CO₂e/kg till 1,6 kg CO₂e/kg.

Detta är en positiv effekt av att livsmedelskostnaden blivit högre och arbetet med att hålla budget innebär att verksamheten behöver dra ner på andelen animalier.

I diagrammet nedan ser man hur Trosa (ljusblå stapel) ligger till i förhållande till resten av Hanteragruppen (merparten av Sveriges kommuner). Vi ligger nu lägre än genomsnittet. Livsmedelsverket anger att offentliga måltidsverksamheter bör sträva mot att komma ner till 1,25 g CO₂e/kg som en långsiktigt hållbar nivå.

Maskiner, fordon och transporter

Fordonssamordnare som arbetar övergripande med kommunens alla bilar ger goda möjligheter till en mer effektiv skötsel och användning av fordon.

Fordonsparken består av totalt 54 bilar som till största delen kan drivas på de förnybara bränslena HVO100 eller etanol. Det finns dessutom några eldrivna fordon och 1 bilsbil. Fordonsgruppen arbetar för att fler fordon framöver kommer att vara eldrivna.

Samtliga traktorer tankas med HVO samt att gräsklippare och trimmers kan tankas med miljöbensin akrylat. Robotklippare används frö att klippa fotbollsplaner vilket minskar avgaser och buller i närområdet.

Verksamheter uppmanas att gå, cykla, använda offentliga färdmedel och samåka i stället för att ta bilen när så är möjligt.

Inköp

Inköp av varor och tjänster och de krav som ställs i upphandlingar är en viktig del i att styra mot rätt val för det specifika tillfället. Miljökraven är en del i det underlaget.

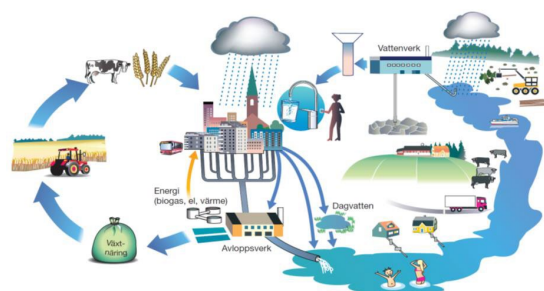
Avfall och återvinning

I enlighet med ny lagstiftning ska Fastighetsnära insamling vara genomfört till 1 jan 2027. I samarbete med Telge har man påbörjat arbetet med att ställa om verksamheten för att kunna starta uttullningen under hösten 2025. Information till medborgare om förändringen finns på trosa.se samt i sociala media och kommer att byggas på under våren 2025. Fastighetsnära insamling ska kunna ge en större andel sorterat material och minska andelen som går till förbränning.

Återvinningscentralen på Korslöt arbetar med att vägleda medborgarna att sortera sitt avfall på rätt sätt. Besökare ger mycket goda betyg på verksamheten där 100 % är mycket nöjda eller nöjda med hjälpen och bemötandet. Verksamheten tar även emot skänkta saker som säljs för en billig peng på kommunens Återvinningsbutik samt på anläggningen (möbler och cyklar) vilket bidrar till cirkulär ekonomi och lägre miljöpåverkan. Fastighetsservice har ett nytt uppdrag att hålla rent och fint på de återvinningsstationer som finns i kommunen. Till det uppdraget används elbil.

Vatten och avlopp

Verksamheten arbetar aktivt med ett flertal processer för en långsiktigt hållbar vatten- och avloppshantering och de närmaste åren kommer många investeringsprojekt kopplat till det pågå.

Vattenproduktion

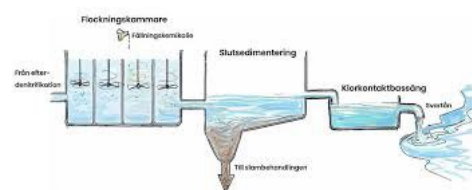
År	-24	-23	-22
Producerad vattenmängd (tm3)	949	922	963
Försäld vattenmängd (tm3)	732	763	755
Ospecificerad förbrukning (%)	23%	17%	22%
Vattenläckor, antal	19	11	17

När vi ser på de tre sista årens vattenproduktion kan vi konstatera att den ligger relativt jämt försäld mängd vatten, men en hög nivå av ospecificerad förbrukning, vilket verksamheten kommer att arbeta mer med kommande år. Vi har under 2024 haft en ökad volym av vattenläckor. Dessa går delvis att härleda till att det varit torrt långt ner i marken vilket skapar rörelser i marken som påverkar ledningar.

Merparten av de digitala vattenmätarna är utbytta under 2024. En mindre del återstår att hantera i början på 2025. Under 2024 påbörjades projektet med att samla in mätvärden centralt, vilket kommer att färdigställas under 2025. När systemet är implementerat kommer verksamheten att kunna se sin förbrukning i realtid, vilket även kan innebära att man upptäcker läckor i ett tidigare skede.

Arbete med att trygga tillgången till dricksvatten är av stor betydelse. Vi ska ha tillräcklig mycket vatten av god kvalitet, både idag och imorgon enligt EUS ramdirektiv för vatten, vattendirektivet. Under året inleddes en förstudie för att ta fram två alternativ till reservvattentäkt. Arbetet fortgår under 2025. Arbetet med att utreda villkoren för skyddszoner i Sörtuna har pågått sen en tid tillbaka och kommer att fortsätta under 2025.

Avloppsrening

Projekt Överföringsledning till SYVAB pågår enligt plan där målbilden är att kunna koppla på 2027/28. Projektet kommer även att arbeta vidare med de nödvändiga åtgärder som krävs för att anpassa flöden och pumpkapacitet för de nya förutsättningarna samt utreda hur vi ska kunna fortsätta använda våtmarkerna som nöd-bredd och utjämningsmagasin. Projektet är av positiv betydelse för reningsgraden och Östersjöns vattenkvalitet då kraven på ett större verk är högre än i våra nuvarande verk. Deltagit på Hållbarhetsdagen kring vatten och avlopp.

Övrigt

Kråmö: åtgärder för att sköta naturreservatet, som t.ex. slåtter på ängen, skräpplockning och skötsel av leder.

Skårlagsvallen: installation av vattenledning för att kunna vattna fotbollsplanerna med åvatten.

Båtplatser: vassklippning utfört, bidrar till gynnsammare livsmiljö för vattenlevande organismer och djur.

Bidrag för utsättning av öring i Trosaån, bidrar till biologisk mångfald.

Boktips och informationsmaterial på biblioteken kopplat till aktuella hållbarhetsaktiviteter i kommunen, till exempel hållbarhetsdagar och Odlas vardagsmaten.

Samverkan med kommunekolog och energi- och klimatrådgivare i form av bland annat utlåning av Energiväskor på båda biblioteken. Väskorna innehåller verktyg och information för att mäta energiförbrukning i hemmet.

Föreningar, skolor och förskolor bjuds in att ställa ut på biblioteken. Exempelvis utställning om Östersjön av skolelever, arrangerad av Rotary.

Energi- och klimatrådgivning på biblioteken vid särskilda tillfällen (drop in).

Återbrukat material i så hög utsträckning som möjligt vid pysselaktiviteter för barn.

Fortlöpande arbete med att förbättra utbudet av litteratur och information om miljö och hållbarhet på både barn- och vuxenavdelningarna.

Brett utbud av digitala medier (strömmande film, e-böcker, e-ljudböcker, digitala dagstidningar och tidskrifter) för att främja digitala medier som alternativ till fysiska.

Hälsa & hållbarhet fanns med i biblioteksplanen för Trosa kommun 2020-2024 som ett av fyra prioriterade områden att utveckla inom verksamheten. Även i planen för 2025-2027 framgår det att biblioteken ska arbeta för en både socialt och ekologiskt hållbar utveckling genom att erbjuda information, kunskap och aktiviteter.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Mål 5 TSN

Energiförbrukningen i kommunens fastigheter ska minska

Målet är delvis uppfyllt

Energiförbrukningen har minskat med 3,28 % jämfört med 2022.

Mål 6 TSN

Måltider i Trosa kommun är hållbara

Målet totalt är ej uppfyllt.

Mål: Inköp av ekologiskt och närproducerat ska vara över 60 %

2024 landar vi i snitt på 53 % ekologiska livsmedelsinköp mätt i kr, mätt i volym landade vi på 55 %. Detta är en minskning från föregående år (57 %) vilket beror på prisökningar på livsmedel och brist på ekologiska produkter hos leverantör.

Andelen lokalproducerat (inköp från Rheum och Bergs gård, Hillsta och Valinge gård) landade på 2,9 %. Vi har utökat med yoghurt från Rheum, äpplen från Valinge gård och köper även fler sorters grönsaker än tidigare. Vi har även haft inköp från Hillsta och är i dialog med dem om ett avtal för inköp av potatis. Andelen lokalproducerat minskar lite jämfört med 2023 eftersom vi har dragit ner på volymerna nötfärs för att få ihop ekonomin.

Målet är ej uppfyllt

Mål: av livsmedelsinköpen ska 55 % vara av svenskt ursprung

2024 var 48 % av varorna vi köpte producerade med svenska råvaror.

Vi har svårt att öka andelen svenskt, men för 2025 har vi som mål att öka svenska baljväxter och spannmål.

Målet är ej uppfyllt

Det är i nuläget inte realistiskt att uppfylla de höga målen gällande eko/svenskt framöver kopplat till att livsmedelspriserna gått upp och verksamheten arbetar för en ekonomi i balans.

Samhällsbyggnadsnämnden/Miljönämnden

Samhällsbyggnadskontoret/Miljökontoret

Ordförande Samhällsbyggnadsnämnden: Dan Larson (M)

Ordförande Miljönämnden: Anders Tholerud (KD)

Produktionschef: Mats Gustafsson

MILJÖPÅVERKAN

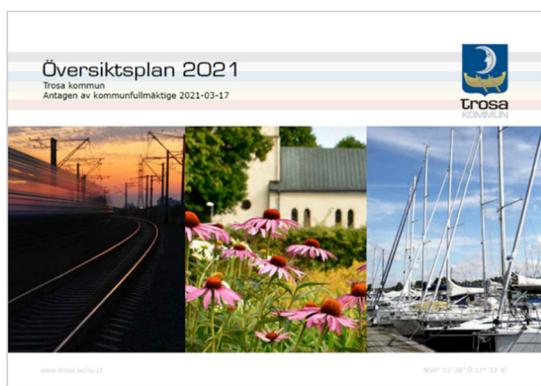
Samhällsbyggnadskontorets största möjligheter till positiv miljöpåverkan ligger i Miljökontorets dagliga myndighetsutövning inom ramen för Miljöbalken samt att skapa långsiktiga förutsättningar för en hållbar samhällsbyggnad. Detta sker bland annat genom kontinuerlig genomtänkt samhällsplanering och aktiva satsningar inom kollektivtrafikområdet.

MILJÖUTBILDNING

88 % av medarbetarna på kontoret har genomgått miljöutbildningen.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Arbetet med en ny kommuntäckande översiktsplan har påbörjats. Översiktsplanen är ett viktigt instrument i vägningen mellan tillväxt och hållbarhet. Dessutom skapar den förutsättningar för bebyggelsestrukturer som uppmuntrar till användning av kollektiva färdmedel samt gång och cykel.

Den gällande översiktsplanen

Arbetet med genomförandet av Gång- och cykelvägsanalys och Kollektivtrafikplan pågår. Detta syftar till att skapa förutsättningar för att ytterligare förbättra möjligheterna att resa kollektivt och med gång och cykel.

Arbetet med att på sikt förstärka spårbunden kollektivtrafik har tagit ett stort steg framåt genom att järnvägsplanen för Ostlänken genom Trosa kommun har vunnit laga kraft och det första spadtaget för projektet nu har tagits.

Aktivt deltagande i resvaneundersökningen för Trosa kommun, mobilitetsveckan, nätverket för hållbart resande m.m. är andra viktiga punktinsatser värda att nämna.

Den av Miljönämnden beslutade tillsynsplanen följs i stort vilket ger stora ekologiska vinster inom en rad olika verksamheter. Värt att nämna är särskilt att satsningen på inventering och åtgärder för att ersätta uttjänta enskilda avlopp fortsätter. Här är miljövinster stora.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Miljökontorets miljörelaterade mål handlar i hög utsträckning om att följa den av nämnden antagna tillsynsplanen. Med enstaka undantag kopplade till personalomsättning har aktuell tillsynsplan följts.

För båda nämnderna finns också ett mål som innebär att kommunens omställning till ett hållbart samhälle ska tillhöra en av landets mest framgångsrika. För att mäta detta har några av målen i Agenda 2030 valts ut och följs upp i samband med delårsbokslut och bokslut. Uppföljningen för 2024 visar att målen nås för både samhällsbyggnads- och miljönämnden.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgskontoret

Ordförande: Helena Koch (M)

Produktionschef: Fredrik Yllman

MILJÖPÅVERKAN

Nedanstående områden är förvaltningens största miljöpåverkan.

- Bilkörning
- Transporter
- Kemikalier – hantering av städ och mediciner
- Engångsartiklar – mycket sjukvårdsmaterial i engångsförpackningar
- Lokaler

MILJÖUTBILDNING

För att miljöhänsyn ska kunna genomsyra den kommunala verksamheten så är det viktigt att medarbetarna har grundläggande miljökunskaper.

Andelen redovisas som följande:

- >25 %
- 25-50 %
- 50-75 %
- < 75 %
- 100 %

På vård och omsorgskontoret har 25-50 % av personalen genomgått utbildningen.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Personal inom vård- och omsorgskontoret kör mycket bil i tjänsten. Under 2023 byttes de flesta bilar ut. Då verksamheten haft dåliga erfarenheter med elbilar som inte uppfyllt kraven om driftsäkerhet. Bilarna används under stor del av dagen och brist på snabbladdare har gjort att batterikapaciteten inte räckt till under eftermiddagar på vinterhalvåret. Vid det senaste inköpet har därför kravet varit att de ska kunna tankas med hydrerad vegetabilisk olja (HVO). Verksamheten kan enbart tanka HVO-diesel hos extern aktör i Vagnhärad. Det försvårar

något för hemtjänsten i Trosa och även för hälso- och sjukvårdsenheten samt boendestöd som stundtals tankar med vanlig diesel. Det fanns tidigare en planering för att kommunen skulle öppna en egen tankstation med HVO-diesel. Det finns förslag om att utöka laddmöjligheterna med snabbladdare på Industrigatan och då kan verksamheten byta ut en stor del av bilarna till eldrivna fordon vid nästa upphandling.

Då bilkörningen är en stor miljöpåverkan krävs det ett aktivt arbete i ruttplaneringen för, främst, hemtjänsten, hälso- och sjukvårdsenheten samt boendestöd. Dessa enheter försöker också ersätta bilkörning med cykling när det är möjligt. Under 2021 flyttade delar av hemtjänsten till nya lokaler i Vagnhärad vilket har möjliggjort att fler besök kan ske via cykel istället för via bil. Nästan all vårdplanering sker via videomöten istället för att personal åker in till sjukhuset i främst Nyköping. Detta sparar mycket restid och minskar miljöpåverkan avsevärt då många bilresor helt uteblir.

En annan stor miljöpåverkan är leverans av varor. Vård- och omsorgskontoret har ett arbetssätt där samordnade inköp, i största möjliga mån, görs för att undvika många leveranser med litet innehåll.

Vård- och omsorgskontoret använder sig av digitala inköp för brukare i hemtjänst. Det möjliggör att beställningar kan samordnas istället för att en transport sker för varje inköp. Ett omtag har skett under 2024 för att ännu fler brukare ska omfattas av digitala inköp och andelen inköp som sker digitalt är nu över 90 %.

Vid inköp av livsmedel till äldreboendena och funktionshinderverksamheten prioriteras

ekologiska livsmedel där det är möjligt.

En viktig påverkan är också kasserade läkemedel. Hälso- och sjukvårdsenheten anpassar sina beställningar för att minska kasseringen av utgångna läkemedel.

Vård- och omsorgskontoret använder mycket engångsmaterial, speciellt vid omvårdnad och hälso- och sjukvårdsinsatser. Detta är dock inte möjligt att förändra då hygien är prioriterad.

Daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättningar har en egen odlingslott som en del av verksamheten. Där får deltagare lära sig hur man odlar själv samt att det som odlas kommer att användas i verksamhetens matlagning. Även Ångsgården och Trosagården har egen odling i verksamhetens trädgård. Detta gör att de kan använda egenproducerad mat, främst grönsaker och bär. Det är dock i liten skala. Odlingarna har startats upp med hjälp av projektet odla vardagsmaten.

Då verksamheten hyr lokaler är det svårt att påverka hur energieffektiva de är och hur underhållet sker. I dialog med hyresvärden sker alltid diskussioner kring underhåll etc.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Vård- och omsorgsnämnden har ett mål om att minst 90 % av all bilkörning ska ske med fossilfria drivmedel. Det målet har inte uppnåtts till fullo då 80 % av bilkörningen skett med fossilfria drivmedel. Andelen fossilfria drivmedel ökar dock varje år.

Humanistiska nämnden, Individ – och familjeomsorgen

Ordförande Humanistiska nämnden: Michael Swedberg

Produktionschef: Cecilia Frid

MILJÖPÅVERKAN

Socialkontoret har en medvetenhet när det gäller miljöfrågor. Vi har under året fokuserat på följande punkter:

- Transportmedel i form av tjänstebilar och tågresor. Leveranser av varor till kontoret.
- Avfall och restprodukter – källsortering av papper, kartong, plast och metall. Tomburks insamling och glasåtervinning. Källsortering ske även när det gäller matrester
- Pappersutskrift, sker i första hand dubbelsidigt.
- Energiförbrukning när gäller användandet av el, värme och vatten.

MILJÖUTBILDNING

Socialkontoret har genomfört miljöutbildning under 2023, 56 % av personalen har genomgått utbildning i grundläggande miljökunskaper.

Syftet är att få mer kunskap om miljöfrågor. Utbildningen har genomförts både enskilt och i grupp. Vi har sett fördelen att genomföra utbildningen i grupp då de har öppnat upp för diskussionen och på så sätt fått en samsyn.

Vi kommer att fortsätta att arbeta för att nyanställda får grundläggande miljökunskap.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Socialkontoret följer Trosa kommuns inköspolicy och resepolicy som i sin tur tar hänsyn till miljöaspekter.

Användning av bilar har en stor negativ miljöpåverkan. Socialkontoret har börjat byta ut de äldre bilarna till ett mera miljövänligt alternativ. Vi använder i första hand tåg som transportmedel för längre resor. I de fall tjänstebil används förespråkar vi samåkning.

Vi använder dubbel utskrift vid papperskopior. Mycket av dokumentation läses på datorn.

Socialkontoret har regelbundna arbetsplatsträffar för att informera om behov av att minska användningen av kontorsmaterial. Vikten av källsortering på kontoret. Vi uppmuntrar att avvikelser rapporteras.

Trosa kommun

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Miljömål och miljönyckeltal på nämnd- och verksamhetsnivå saknas.

Humanistiska nämnden

Skolkontoret

Ordförande Humanistiska nämnden: Michael Swedberg (M)

Produktionschef: Inger Fransson

MILJÖPÅVERKAN

Skolkontorets största möjligheter till positiv miljöpåverkan ligger inom ramen för utbildningsuppdraget med miljö- och energifrågor samt genom ansvaret för ekologiska och miljömässigt riktiga val vid all drift av verksamheten. I detta bedöms följande områden som förvaltningens största miljöpåverkan utan inbördes ordning.

- Transporter
- Avfall och restprodukter
- Upphandling och inköp
- Måltider
- Lokaler

MILJÖUTBILDNING

För att miljöhänsyn ska kunna genomsyra den kommunala verksamheten så är det viktigt att medarbetarna har grundläggande miljökunskaper. Grundläggande miljöutbildning ingår i läraryrken. Andelen som gått den kommunala miljöutbildningen är alltså inom intervallet 50-75 %.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

I skolkontorets verksamheter med barn och elever pågår både löpande och särskilda aktiviteter inom miljö- och hållbarhetsområdet. Samtliga enheter källsorterar. Här följer tre exempel på aktiviteter som flera av enheterna är aktiva i:

Hållbara måltider

I energi- och klimatplanen framgår riktningen att det i kommunen ska serveras hållbara måltider med låg klimatpåverkan. Skolkontoret och måltidsenheten har kontinuerlig dialog kring frågan rörande vad som serveras i våra skolor utifrån hållbarhet och klimatsmart. Samtliga skolenheter arbetar aktivt med frågan om att minska matsvinn.

Förnybar energi

Våra lokaler drivs idag med förnybar el från sol, vind och vatten och majoriteten av lokalerna värms upp med förnybar fjärrvärme av biobränsle från svenska skogar. För att uppmärksamma detta bland barn, elever, personal och besökare i våra verksamheter har en dekal tagits fram och satts upp som information vid ingångar till våra förskolor och skolor.

Dekal för att belysa att våra skollokaler i Trosa kommun drivs av förnybar energi

Visa vad vi gör

Informationssatsning på skolkontorets intranätssidor om hållbarhetsarbetet som pågår på ledningsnivå och i verksamheterna. Här har skapats fler kanaler för våra medarbetare att komma med förslag på hur vi ytterligare kan minska skolverksamhetens klimatavtryck och bidra till kommunens hållbarhetsarbete.

Möjlighet finns även att dela med sig och lyfta initiativ och goda exempel från verksamheterna för att inspirera och motivera varandra.

Nedan följer ett urval av miljöinsatser och aktiviteter som bedrivs och bedrivits inom skolkontorets verksamheter under året.

Fem av tio enhetschefer inom förskola och skola har under 2024 genomfört *Grön flagg* eller annan utbildning på enheten. Övriga har tagit del av utbildningar tidigare.

Utbildningarna är inriktade på att omsätta kunskap till direkt handling. *Grön flagg* drivs av Håll Sverige Rent och ingår i det internationella nätverket Eco-Schools.

Odling De flesta förskolor och även andra enheter har arbetat med *Odlas vardagsmaten*. Barnen får äta av det som odlas, bl.a. potatis och grönsaker. Samtal om varifrån maten kommer, hur matsvinnet kan minskas och vart maten som slängs tar vägen. Även Vuxenutbildningen/SFI har deltagit i kommunens projekt "Odlas vardagsmaten – Trosa kommun". Odling har skett i kommunens egna verksamheter. Där har eleverna getts möjlighet att odla delar av sin egen mat. Projektet syftar även till ökad kunskapsöverföring, ge deltagarna bättre förutsättningar till eget ansvar och hemberedskap. Projektet har även syftat till öka beredskapsviljan, till att engagera sig i föreningar och öva tillsammans med andra.

Förskolorna har även arbetat med odling av ängsblommor, för insekternas skull och för att stärka den biologiska mångfalden.

Samtliga förskoleenheter har arbetat med kompostering – maskkompost och bokashi.

Alla verksamheter uppmuntras att i enlighet med resepolitiken gå, cykla, använda offentliga färdmedel och samåka när så är lämpligt. Vi arbetar aktivt med samordning och planering av skolskjutsar för att nyttja dessa transporter på ett effektivt sätt och därmed även minska miljöpåverkan inom transportområdet.

Förskolor och skolor deltar på de årliga skräpplockardagarna som anordnas av Håll Sverige Rent.

Naturskola med Östersjöfokus, har i samarbete med Rotary ordnat studiebesök för elever i årskurserna 4-6. Studiebesöket har varit förlagt till Naturum/Stendörrens naturreservat, där har eleverna getts möjlighet till lärande om Östersjöns ekologi.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Miljömål och miljönyckeltal på nämndnivå saknas.

Utbildning är viktigt för att nå målen för hållbar utveckling och den svenska förskolan och skolan berörs i olika delar av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Miljöundervisning och lärande för hållbar utveckling är inskrivna i läro-, kurs-, och ämnesplanerna. Miljö och hållbar utveckling är inte ett eget ämne i grundskole- och gymnasieutbildningen. Tanken är att miljö- och hållbarhetsperspektiven jämte de historiska, internationella och etiska perspektiven ska genomsyra all undervisning oberoende av kurs eller ämne.

Några exempel på uppdrag och mål i undervisningen:

- Barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. Lpfö 18, s. 9
- Utbildningen ska ge varje barn möjligheter att utforska, ställa frågor och samtala om företeelser och samband i omvärlden och på så sätt utmana och stimulera deras intresse för hälsa och välbefinnande samt för hållbar utveckling. Lpfö 18, s. 10
- Utbildningen ska ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle. Lpfö 18, s. 9
- När fysisk aktivitet, näringsriktiga måltider och hälsosam livsstil är en naturlig del av barnens dag, kan utbildningen bidra till att barnen förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande. Lpfö 18, s. 9-10
- I all undervisning är det angeläget att anlägga vissa övergripande perspektiv. Genom ett *miljöperspektiv* får eleverna möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan

påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa en hållbar utveckling. Lgr 22, s. 8-9

- Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling samt fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället. Lgr 22, s. 14

Trosabygdens Bostäder AB

Ordförande: Sune G Jansson (M)

VD: Björn Alm

MILJÖPÅVERKAN

Trobo arbetar aktivt för en positiv miljöpåverkan och ser energieffektivisering och beteende som de två största och viktigaste möjligheterna att nå våra mål.

Nedanstående områden är identifierade som bolagets största miljöpåverkan.

- Uppvärmning av fastigheter
- Elförbrukning fastigheter
- Bilkörning
- Transporter
- Sophantering
- Vatten och avlopp
- Indirekt miljöpåverkan hyresgäster

MILJÖUTBILDNING

För att miljöhänsyn ska kunna genomsyra bolagets verksamhet så är det viktigt att medarbetarna har grundläggande miljökunskaper. På Trobo har 71% av personalen genomgått utbildningen.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Energieffektivisering står högt upp på bolagets agenda och vid ombyggnationer och större reparationer ska åtgärder för att minska energiförbrukning och miljöpåverkan beaktas. Ett styr- och övervakningssystem har de senaste åren implementerats för i stort sett alla våra fastigheter och är integrerat med kommunens fastigheter. Trobo har temperaturmätning i några områden för att bättre kunna styra värmen. Styr- och övervakningssystem kan se händelser i realtid, visualiserar larm på mobil eller dator och kan fjärrstyra och återställa utrustning i våra undercentraler. Det här gör att vi får längre livslängd, mindre underhåll och bättre möjligheter för att följa upp energi och driftåtgärder i alla fastigheter. Tvättstugemaskiner byts till energieffektiva och i större tvättstugor med automatisk tvättmedelsdosering för att undvika överdosering och användning av olämpliga kemikalier. Belysningsåtgärder pågår kontinuerligt i alla våra områden för att övergå till mer energieffektiv LED-belysning och fasar ut de numera förbjudna lysrörslamporna.

Trobo har fjärrvärme på de allra flesta områden vilket i princip är 100% fossilfritt enligt leverantören Statkraft.

Bilkörning som utförs av vår organisation och de transportleveranser som går till Trobo har en stor miljöpåverkan. Att överväga om resan är nödvändig är självklart och samåkning sker i den utsträckning det är möjligt. Trobo har transportbilar som drivs av antingen el eller diesel (tankas med HVO) samt en elcykel som används av administrativ personal.

Arbetet med utemiljön är viktigt av flera skäl och är en stor del av upplevelsen att bo i Trobo. Vissa ytor har gjorts om till ängsmark vilket också har positiva effekter på skötsel. Översyn av verktyg och maskiner sker löpande för byte till exempelvis eldrivna i stället för bränsledrivna för en bättre miljö och arbetsmiljö.

Utökning av robotgräsklippare fortsätter och vi är nu uppe i 17 st. De minskar vårt klimatavtryck och ger en högre kvalitet på skötsel och minskar störningar för hyresgästerna. Vi fortsätter att delvis utföra ogräsbekämpning med vattenånga. Bevattnings- och ogräsbekämpningen sker med åvatten.

Trobos indirekta miljöpåverkan med boende och lokaler gör att det är viktigt att vi kan bistå hyresgästerna med information om hur de kan minska sin miljöpåverkan. Vi har fastighetsnära sopsortering av plast, metall, glas, tidningar/papper och förpackningar i de flesta bostadsområden och ser över möjligheterna att utöka detta. Trobo och Hyresgästföreningen har en utvecklingsgrupp där miljöpåverkan från hyresgästerna kommer vara ett område att jobba med.

Vi förbereder för installation av ytterligare solceller men då främst på fastigheter med elförbrukning dagtid. Elförbrukningen i hyresfastigheter som är fastighetsel dagtid är begränsad och vi skulle få större effekt om vi kunde sälja "närproducerad" el till hyresgästerna som står för den stora delen av elförbrukningen i våra fastigheter. Vi har identifierat fastigheter för kommande solcellsprojekt. Solcellerna har 2024 gett 14 MWh jämfört med 22 MWh 2023 vilket beror på problem under våren.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Energiförbrukningen per kvadratmeter i Trobos fastigheter ska minska med minst 10,0% till 2026 jämfört med 2022, dvs med med 5,0% till 2024 för att uppnå delmålet.

Energiförbrukningen har minskat med 21% per kvadratmeter från 2019 till 2022 men senaste åren mäter vi på nytt sätt. För 2024 minskar energiförbrukningen med 4,1% (fjärrvärme och el) vilket innebär att målet delvis uppnås.

Energieffektivisering är fortsatt ett fokusområde för Trobo och fler energiåtgärder är planerade.

Energiuppföljningen sker i Vitecs energimodul vilket ger en bättre jämförbarhet över tid.

Trobo gör en översyn av nyckeltal för att få nyckeltal som kan jämföras med branschen och som kopplar till mål och aktiviteter. Nyckeltalen som hittills använts har krävt mycket manuellt arbete för att ta fram.

Trosa Fibernät AB

Ordförande: Zeth Nyström (M)

VD: Tommy Biserud

Trosa Fibernät AB (Trofi) ska enligt bolagsordningen anskaffa/bygga, äga och förvalta anläggningar för tele- och datakommunikation inom Trosa kommun.

MILJÖPÅVERKAN

- Energiförbrukning
- Resursförbrukning
- Digitalisering av samhället – positiv miljöpåverkan

MILJÖUTBILDNING

För att miljöhänsyn ska kunna genomsyra verksamheten så är det viktigt att medarbetarna har grundläggande miljökunskaper. Trofi har dock ingen egen personal utan arbetsresurserna delas med kommunkontoret och ingår därför i den uppföljningen.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Trofi har idag ett 20-tal tekniknoder i kommunen där aktiv utrustning är inplacerad. Målet är att reducera antalet noder för att bl.a. minska energiförbrukningen. Förläggning och etablering av fiber sker enligt Robust fiber. Det är ett branschgemensamt koncept med tydliga riktlinjer för att bygga och driftsäkra fibernät och som inkluderar en miljöplan.

Trofi tar hänsyn till det miljömässigt bäst lämpade sättet att förlägga fiberkabel för att minska påverkan på omgivningen.

Under 2024 har utbyggnad av fibernätet fortsatt och 99,3 % av hushållen och företagen i Trosa kommun har tillgång till bredband med en minsta kapacitet om 1000 Mbit/s. Detta ger förutsättningar till en digitalisering i samhället som har en stor positiv miljöpåverkan, bl.a. genom att möjliggöra distansmöten och minskat resande.

Fiberoptik har en lång livscykel och råvaran

består av vanlig kvartssand. Eftersom varje fiber är så tunn sparar det även utrymme och tusentals fiber kan få plats i en nätförbindelse. Fiberkabeln tappar heller inte effekt utan all energi går till överföringen av datatrafik.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Antagna miljömål saknas.

Nyckeltal Sveriges Ekokommuner och Agenda 2030

Nedan följer redovisning av Ekokommunernas gröna nyckeltal samt de indikatorerna för de Globala hållbarhetsmålen som har störst koppling till miljöområdet.

Redovisningen är en del av uppföljningen för Trosa kommuns miljöledningssystem.

Ekokommunernas gröna nyckeltal

Sveriges Ekokommuner är ett nätverk för kommuner som vill främja utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle och Trosa är en av landets äldsta Ekokommuner. För att följa utvecklingen rapporteras årligen gröna nyckeltal. Vissa av nyckeltalen redovisas av kommunen och andra uppdateras av Ekokommunerna centralt, vilket sker löpande. Den senaste uppdateringen av nyckeltalen finns på sekom.miljobarometern.se/trosa.

	Gröna nyckeltal	Trosa kommun	Utveckling Trosa	Sveriges Ekokommuner
1a	Växthusgasutsläpp utanför utsläppshandeln	3,18 ton CO ₂ ekv/inv. (2022)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 1990	2,47 ton CO ₂ ekv/inv. (2022)
1b	Växthusgasutsläpp från utsläppshandeln	0,00 ton CO ₂ ekv/inv. (2023)	Oförändrat	1,72 ton CO ₂ ekv/inv. (2023)
1c	Växthusgasutsläpp från transporter	2,18 ton CO ₂ ekv/inv. (2022)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2010	1,29 ton CO ₂ ekv/inv. (2022)
2a	Resor med kollektivtrafik	13 resor/inv. (2023)	Utvecklingen går åt fel håll sedan 2014	46 resor/inv. (2023)
2b	Förnybara bränslen i kollektivtrafiken	100 % (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2011	95 % (2023)
3	Ekologisk jordbruksmark	13,9 % (2023)	Utvecklingen går åt fel håll sedan 2009	15,9 % (2023)
4	Betesmark	3,00 % (2023)	Ingen uppmätt förändring sen 2013	1,26 % (2023)
5	Skyddad natur	29,9 % (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2014	12 % (2023)
6a	Mängd hushållsavfall	411 kg/person (2023)	Ingen uppmätt förändring sen 2013	412 kg/person (2023)
6b	Återvinning och återbruk av avfall	36 % (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2021	32 % (2023)
6c	Insamlat matavfall i hela kommunen	28 % (2023)	Nytt nyckeltal	42 % (2023)
7	Förnybar och återvunnen energi i lokaler	100 % (2024)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2003	91 % (2023)
8a	Kommunorganisationens solceller	30 W/inv. (2024)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2022	14,9 W/inv. (2023)
8b	Solceller i kommunen	812 W/inv. (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2016	359 W/inv. (2023)
9a	Förnybara drivmedel i kommunorganisationen	60 % (2024)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2023	51 % (2023)
9b	Växthusgasutsläpp från tjänsteresor	0,10 ton/årsarbetare (2024)	Utvecklingen går åt fel håll sedan 2022	0,17 ton/årsarbetare (2023)
10	Ekologiska livsmedel kommunorganisationen	53 % (2024)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2003	29 % (2022)
11	Certifierade skolor och förskolor	68 % (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2003	14 % (2023)

I jämförelse med övriga ekokommuner ligger Trosa i framkant vad gäller andel skyddad natur, betesmark, förnybar energi i kommunala lokaler, förnybart bränsle i kollektivtrafiken, solceller både i hela kommunen och i kommunens egen verksamhet, ekologisk mat och miljöcertifierade skolor och förskolor. Trosa ligger sämre än genomsnittet vad gäller utsläpp av koldioxid, särskilt från transporter, samt resor med kollektivtrafik. Sammantaget utvecklas nio av nyckeltalen positivt, två är oförändrade, fyra utvecklas negativt och tre nyckeltal saknar trend.

Agenda 2030 - miljönyckeltal

För 16 av de 17 Globala hållbarhetsmålen finns indikatorer på lokal nivå och som har direkt eller indirekt koppling till miljöområdet. Flera av kommunens nämnder har mål som följs upp med hjälp av dessa indikatorer. Den senaste uppdateringen av samtliga indikatorer inom Agenda 2030 finns på kolada.se/verktyg/jamforaren. Nedan redovisas översiktligt de mål med störst koppling till miljöområdet.

Mål	Nyckeltal	Mätvärde	Utveckling
Mål 6, Rent vatten och sanitet	Sjöar med god ekologisk status	60% (2022)	Oförändrat sedan 2017
	Vattendrag med god ekologisk status	0 % (2022)	Oförändrat sedan 2014
	Grundvattenförekomster med god status	100 % (2022)	Oförändrat sedan 2014
Mål 7, Hållbar energi för alla	Energianvändning i hela kommunen	17 MWh/inv. (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2015
	Fjärrvärmeprod. av förnybara energikällor	100 % (2023)	Oförändrat sedan 2020
Mål 11, Hållbara städer och samhällen	Cykelvägar i kommunen	3,5 m/inv. (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2020
Mål 12, Hållbar konsumtion och produktion	Insamling av avfall för materialåtervinning	44 % (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2019
	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet	53 % (2024)	Utvecklingen går åt fel håll sedan 2020
	Måltidssvinn i grundskolorna	67 gram/ätande (2022)	Endast ett mätvärde
Mål 13, Bekämpa klimatförändringarna	Utsläpp av växthusgaser	3,18 ton CO ₂ ekv/inv. (2022)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 1990
	Fossiloberoende personbilar	19,9 % (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2020
	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen	91,2 % (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2022
	Körsträcka med personbil	727,5 mil/inv. (2023)	Utvecklingen går åt fel håll sedan 2020
Mål 14, Hav och marina resurser	Skyddad natur hav	34,9 % (2023)	Oförändrat sedan 2017
	Havsstrandlinje påverkad av bebyggelse	27 % (2022)	Utvecklingen går åt fel håll sedan 2018
Mål 15, Ekosystem och biologisk mångfald	Skyddad natur	19,5 % (2023)	Oförändrat sedan 2018
	Betesmark	3 % (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2022
	Slätteräng	0,07 % (2023)	Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2022

Trosa ligger i jämförelse med landets övriga kommuner väl till vad gäller grundvattenförekomster med god status, energianvändning, förnybar fjärrvärme, cykelvägar, materialåtervinning, ekologisk mat, fossiloberoende fordon, skyddad natur och andel slätteräng. Utmaningar är ekologisk status i sjöar och vattendrag, matsvinn, utsläpp av växthusgaser, körsträcka med personbil, påverkad strandlinje och andel betesmark. Sammantaget utvecklas åtta av indikatorerna positivt, sju är oförändrade och tre utvecklas negativt.